

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczta-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 80 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT-LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr

Az anyakönyvvezetők fizetésének beszüntetése.

(—a.) A szolgálatok megjutalmazásában különben oly bőkezű magyar állam legujabb hivatalnokairól nagyon mostohán gondoskodott. Azoknak, akik különben oly fontos munkát teljesítenek, fizetésnek alig nevezhető csekély honoráriumot adott.

Szivesen adott volna ő többet is, de egyrészt nincs miből, hacsak a — deficitből nem, — másrészt pedig ezzel is szemfényvesztést akart üzni, meg akarta mutatni, hogy nincs igaza az ellenzéknek, mikor az anyakönyvvezetés költségeit milliókra teszi, ki jön az potom 800,000 frtból is.

Igaz, hogy a községeknek is belekerül még egyszer annyiba; de avval az állam nem törődik, mert az nem kerül bele a költségvetésbe s így őt nem zsenirozza.

Az anyakönyvvezetőknek fizetése tehát nevetségesen csekélyre lett téve. Akárhány szivesen megfizetné a kétszeresét, csak vennék le válláról a terhet és fejről a nép gyűlöletét.

Most pedig ezt a csekély fizetést is komoly veszedelem fenyegeti — az *indemnity* miatt. A képviselőház elfogadta már az indemnityról szóló törvényjavaslatot; — néhány nap múlva a főrendiház hozzájárulásával és a korona szentesítésével törvény lesz belőle.

Az indemnity pedig — kifejtettük már — törvényes felhatalmazás a kormánynak, fedezni a következő év első negyedében az állam kiadásait — — — az *idei költségvetés keretében*. Mi következik ebből?

Mivel a polgári anyakönyvvezetés csak 1895. október 1-én lépett életbe, azért az *idei* költségvetés első három hónapjában a polgári anyakönyvvezetés költségeire egy fillér sincs előirányozva; s mivel az indemnity csak ugyanezen keretek között ad felhatalmazást a kormánynak: a *jövő év első három hónapjában nem lehet egy krajczárt sem költeni a polgári anyakönyvvezetés céljaira*.

»Igy tehát — írja egy liberalis lap a »Politikai Hetiszemle« — az 1896. évi január, február és márczius hónapokra az állami anyakönyvvezetők fizetést nem kaphatnak; majd kapnak talán előleget, avagy póthitelt kérnek erre a célra.«

A »Politikai Hetiszemle«-nek ebben teljesen igaza van. Mikor azonban arról gyanusítja az antiliberalisokat, hogy ők nyújtották el a költségvetést, mert ez egyedül nekik állott érdekükben, továbbá, hogy ezek »minden áron megakarják akasztani a modern államgépezet működését« — akkor ő is a többi liberalis és kormánypárti lapok nyomán jár, egyszerűen gyanusít.

Zelenyák és Kubina, a két néppárti képviselő csak nem képes négy hétig elnyújtani a költségvetési vitát. Az ellenzék többi árnyalatát pedig antiliberalis velleitásokkal gyanusítani — üres, számtalan-szor megczáfolt frázis. Azért a másik gyanusításért pedig, hogy az államgépezet működését megakasztani akarnák s azért nyújtanak a vitát, — nem mondanak köszönetet az ellenzéki szónokok. Persze, ha valakinek a zágrábi zászlósértés, a szavazási lajstromok meghamisítása, a stomfai és girálti választás, a költségvetés szakszerű kritizálása mind mind csak vita nyújtás, felesleges időpazarlás, — — akkor persze igazán nem tehet az ellenzék arról, hogy ilyen félével gyanusítják. Ezt a gyanusítást még csak kiheveri az ellenzék; sokkal nagyobb baj lenne, ha hazafias kötelességének mulasztásával gyanusítanák.

Bármennyire szidják is a kormánypárti lapok az ellenzékét a vita nyújtásáért, az indemnity előidézéseért, arról azonban még sem merik gyanusítani őket, hogy ők lettek volna okai annak is, hogy csak november 5-én kezdtek el a költségvetés tárgyalását. Pedig ezen fordul meg a dolog. Mert ha a kormány szeptember elejére összehívta volna a parlamentet és nem adott volna nekik négy hét alatt három heti vakációt, mint októberben tette, —

akkor idejében készen lehettek volna a költségvetéssel és nem szorult volna a kormány indemnityra.

És azért ha az örvendetes millenniumi esztendő első három hónapjában ingyen vagy előlegre dolgoznak majd az állami anyakönyvvezetők, — ezért senki más joggal nem okolhatnak, mint kegyes jóakarójukat: Bánffy miniszterelnököt, az ő bölcs tanácsadóit és hűséges fegyvertársait, kik az állam legujabb és leghűségesebb szolgálóinak igazán »boldog új esztendőt« készítettek elő.

Ez a hűséges had pedig nem nyitja fel száját még a hiányzó falat kenyérért sem, mert tudja a regulát: »Maul halten — und weiter dienen.«

Kartell és monopolium.

Két fogalom egy eredmény. A kartell oly szerződés, melynek alapján hasonló nagy iparüzők szövetkeznek a célból, hogy feldolgozandó s feldolgozott áruiknak árát közösen megállapítsák egyaránt az eladók (termelők) és vevők (fogyasztók) kizsákmányolására. Elvük: ennyit adok a nyers áruért, ennyit adom a kikészített árut.

Az állam, mint erkölcsi személy, nincs ráutalva kartellekre, omnipotenciájánál fogva kiragad a kereskedelem kezéből egy-egy fogyasztási cikket s ennek ő maga szabja meg vételi és eladási árát.

Vegyük csak a dohány-monopoliumot. Itt egyedül csak az állam szabja meg a nyers dohány beváltási s ugyancsak ő maga határozza meg a kikészített áru eladási árát. Mily igazságtalanság az, hogy a dohánytermelő — mint fogyasztó — ötszörös, tízszeres árt kénytelen fizetni az államnak saját természetnyéért? Minden monopolium megölője a szabad versenynek, — a kartell pedig nem lévén egyéb monopoliumnál, napnál világosabb, hogy akár kartell, akár monopolium mellett a fogyasztó polgárok érzékenyen károsulnak. A rablókat, rablószövetkezeteket a törvény üldözi és sújtja, a kartellszövetkezetek a törvény védelme alatt — büntetlenül — fosztogatják a közönséget.

Régi időkben sem kötötték be a nyomtató ökor száját, ma sem teszünk kosa-

rat a nyomtató ló szájára, — az állam találta fel ezt a lakatot dohánytermesztő alattvalóinak számára, kiknek még a teljesen értéktelen törmelék felhasználása is kegyetlen büntetés terhe alatt meg van tiltva.

S mit szóljunk azon hallatlan visszaélésekről, melyek mindenha hü kísérei a dohánymonopoliumnak? Valóságos melegágyai ezek a korrupciónak és erkölcsstelségnek. Tudok esetet, hogy egy dohánybevaltó főtiszt néhány évi hivatalnokoskodás után 60.000 forintos birtokot vett, mi napfényre derülvén büntetésül hasonló minőségben Galicziába tétetett át.

De ha meg is engedjük, hogy másképp nem cselekedhetik az állam, nehogy a százkaru polip — a militarismus — ölelései közt agyonszorítottassék, azt már határozottan kondemnálnunk kell, hogy oly mindennapi szükségletű cikkek, mint például a vas, árszabályozására nézve kezdet fog privát vállalkozókkal s kartellre lép velük.

A kartellek között a legveszedelmesebb a malomkartell, mert oly áru cikkekre veti ki hálóját, mely a nagy fogyasztó közönség nélkülözhetlen tápforrását kénye-kedve szerint megadóztatja. Avagy nem önkényes adókivetés-e az, midőn a kartellmalmok majdnem kétszeres áron adják a kikészített búzát? Vagy az állam főcélja az-é, hogy az egyes szövetkezetek prosperáljanak és hizzanak a dolgozó nép verejtékén? S nem-e inkább az, hogy a tőke egyes kezekben való összehalmozódása helyett az általános jólét emelkedjék? Még ezen segítve nem lesz, a kapitalizmus és munka közötti harcz megszüntetésére gondolni sem lehet. Ma már a népeket nem lehet kielégíteni a »panem et circenses« mámorító maszlagával, — ma már a nép azon öntudatra ébredt, hogy neki joga van a kenyéren és bikaviadalokon kívül még más magasabb szellemi élvezetekhez is.

R. P.

Báró Eötvös Lóránd lemondása.

Laptársunk a »Nemzeti újság« tegnapi számában a fennebbi czim alatt a következőket írja:

Báró Eötvös Lóránd, volt vallás- és közoktatásügyi miniszter, a felső-őrri kerület képviselője, mint értesülünk, elhatározta, hogy lemond mandátumáról.

Ezt a szándékát nem is titkolja, s lemondásának okául beavatott körökben azt beszélik, hogy nem tudja elfelejteni azt a méltatlan eljárást, a melylyel vele szemben a Wekerle-minisztérium bukásakor eljárak.

A kormánypártban nagy konsternációt okozott báró Eötvösnek ez az elhatározása, s mindent elkövetnek, hogy lebeszéljék e szándékáról. Természetesen nem az Eötvös báró személye iránt való ragaszkodás indítja a kormánypártot arra, hogy megakadályozza lemondását, hanem az attól való félelem, hogy a felső-őrri kerületet, mely par excellence ellenzéki kerület, elveszíti. Ez annyival bizonyosabb, mert a kormánypárt teljesen elveszítette ott tekintélyét és befolyását, de meg nincs is rezervában egy mandátum nélkül való miniszter, aki ígérekkel meg tudná vesztegetni a választókat, s végül, mert ott lehetetlen volna nyitrai és stomfai választásokat produkálni, minthogy ott alkalmasint hamarosan elbánnának a Tarnóczy- és Bartal Aurél-fajta választási elnökökkel.

Hogy a kormánypárt erőlködése nem vall-e kudarcot Eötvös báró elhatározásával szemben, az a napokban már hihetőleg elvállik.

Lapszemle.

Budapest, 1895. decz. 10.

A »Magyar Állam« »Kath. kormánypártiság s utilitárizmus« czim alatt újvra meglepetéseket helyez kilátásba, mely meglepetések alatt a kath. főpapság és a papság egyrészének pártpolitikához való tulságos óvatosságát és a kath. lapok némely részének a kormányhoz közeledését érti.

A »Hazánk.« »Stomfa a képviselőházban« czimű cikkét így fejezi be:

Jegyezzék meg a hatalom emberei magoknak, hogy a forradalomhoz az ut mindenkor

niszterek. Ezekről aztán a tyuk-familiákban így nyilatkoznak: a melyik tyuk sokat kárál, keveset tojik.

Az emberekről ragadt rájuk az önzetlen és önfeláldozó barátság fogalma is, mely itt is, ott is a mag szórásig tart.

Viszont az emberek is sokat tanultak a tyukoktól. Vagy emlitem-e azokat, kik tyukokkal kelnek és fekszenek? Ámbár tény, hogy — hála rohamosan fejlődő korunknak — manapság már nem sok tyukkal kelő és fekvő ember akad, ellenkezőleg nagy azok száma, kiket a hajnali kakas-szó is ébren talál.

Nagy szerepet játszik a tyuk igazságszolgáltatásunkban is és mint minden hivatali köteléken kívül álló műkedvelő, az igazságot sokszor kikaparja. És csodálatos! Mindezek ellenére a legelvetemültebb gonosztevő sem retteg tőle, sőt ellenkezőleg, nincs kor, nem, osztály, rang, mely határtalan ragaszkodással ne viseltetné a tyuk iránt. Azért ha valakinek biztos eredménnyel akarunk kedvében járni, vagy magunkat általa megkedveltetni vagy éppen magunkhoz édesgetni, azt tyukkal, kalácsesal szoktuk esalogatni. Érteni lehet aztán, ha kerék e világon mint a földi jólét symboluma szerepel, mely után nemzetek epekednek. Érteni lehet egy uralkodónak óhaját, hogy oly boldogoknak szeretné alattvalóit, miszerint naponként egy-egy tyuk fölne fazekaikban.

Ámbár másrészt nem nagy megtiszteltetés az olyan házra, melyről a vendégek otthon így nyilatkoznak: kotlót öltek, jót ettünk.

A tyuk, habár nagy mameluk, azért a függetlenségi elvek iránt is fogékony. Hiteles ok-

az erőszak és a törvénytelenések halmazán vezetett keresztül. Azok az államférfiak, kik azt hitték, hogy a nemzetet a szolgaság állapotába süllyesztették, voltaképpen nem tettek egyebet, mint odaállították a forradalom örvényének szélére. Hogy a Bánffy kormány szintén ezt cselekszi, az kitűnik a mai parlamenti vitából is.

A »Nemzeti Újság« »A felelő miniszter«-ről cikkezik és így; a Bánffy-kormánynak Perczel Dezső a felelő minisztere. Bármily súlyos vádat dobjanak a belügyi kormány szemé közzé, Perczel ur azonnal kész a válaszszaal. Igaz, hogy válaszaival többnyire nem bizonyít semmit; nem czáfol meg semmit; a törvényt kénye-kedve szerint magyarázza; ha sarokba szoritják, sérteget, mert ugylátszik bizik abban, hogy erősebb kézzel kezeli a kardot, mint a belügyi tárczát; szóval válaszaiban több a henczegés, mint az argumentum; több az üres szószátyárkodás, mint a komoly tartalom. Az ilyen tartalom nélküli válasznak pedig igazi neve: felelés.

Védje magát majd a vádlottak padján, a törvény előtt, a hová — ha van még igazság — bizonyára jutni fog s aztán majd bünéért vezekelve, megkisérelheti a javulást szivben és lélekben egyaránt. A félhivatalos sajtó lovagjainak pedig csak azt sugjuk meg, mit Szilágyi Dezső volt igazságügyi miniszter kiáltott Bánffy Dezsőre: hogy czudarság, mit Stomfán megcselekedtek!

A »Magyar Hirlap.« »Országbontók és törvénytíróknak« nevezi a néppártot, ellentétben vasárnapi cikkével, melybe a stomfai választás alkalmából a következőket írta:

»Fényes győzelem, a stomfai választás, fényes győzelme a néppártnak, a mely háboru nélkül, ütközet nélkül, mikor a nemzet törvényhozásában még csak egyetlen-egy ember képviseli, mégis megverte ennek kormányát s a többségét mert tényekkel bizonyítja, hogy e kormány mikor lábbal tapodja a törvényt melynek őre, s e többség mikor leszavazza az alkotmányt, melyen alapul, elvesztette az ország vezetésére való jogát s elvesztette azt a jogát is, hogy más pártokat destrukcióval és országbontással vádolhasson. Mert ki nagyobb országbontó, mint aki minden törvényes eszközeit elkobozva, nem hagy a számára más választást, mint a lázadást?!« (Melyik hát az igaz a kettő közül? Szerk.)

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A tyuk.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Írta: Tötteleki.

Kezdhetném ott, hogy a tyuk tojást és kappant ad, ad norman »Vargyas«, aki szerint a tehén tejet és vaját ad.

Mivel azonban nem szándékozom értékesem komolyságát veszélyeztetni: kezdem a legelejen.

A tyuk, a tyukfélékhez tartozik, a mennyiben tollas, megkoppasztott állapotában pedig az emberfélék között a Plátó emberét alkotja, melyhez hasonlít a házard játékosok tulnyomó része.

Van: élő, döglött és mü-tyuk. Az élő tyuk — melyről alább tüzetesebben — rendszeren udvarokban tanyázik és különféle iparágakat üz. A döglött tyukot kiváltképpen a cigány szereti megenni. Ámbár nagyröstelkedve, meg kell vallanom, hogy magam sem ettem elevent soha. A mü-tyuk, általában mint porcellán, üveg vagy agyag-kotló szokott szerepelni, czukor, vaj vagy juhturó tartó fedelén, örök időktől fogva költetlen tojásaival. Az ércz tyukok felette ritkák, míg az ércztollak felette gyakoriak.

A tyukok rendkívül helyes állatok.

Igy vannak némelyek közöttük, melyek az emberektől úgy megtanulták a semmittevést úgy csoportosítani, hogy lázas tevékenységnek lássék; hogy a többiek előtt már annyira ismeretesek, mint az ellenzék előtt némely mi-

levelek után irhatom ugyanis, hogy miniszterelnökét, asszonyát, naponként így interpellálja:

»Kot, kot, kot, kot, kot, kot, kot,

Gazdasszonyka gondoskodj« s habár utána teszi:

»Kot, kot, kot, kot, kotkodács

Minden napra egy tojás« ígérletét sokszor elfelejti.

De ha így néha csal is, mint időjós soha nem hazudik.

Szekeresektől hallottam:

»Ha tyuk fürdik a porban,

Echód legyen az utban!«

Persze, nem volt minden esetben eső, de vagy a nap sütött vagy szél fújt. Így aztán a jóslat is, meg az echó is bevált.

Midőn még megemlékszem arról a sajnálatos konkurrencziáról, melyet a czukrászok kifejtének a tyukok husvétii piros tojás ipara ellen, áttérek a tyuknak egy oléggé nem kárthatandó rossz oldalára.

Nagyon elmaradt a világtól.

Nem halad a korszellemmel. Nincs egy becsületes szabásu ruhája. Folytonosan olyan tarka szoknyában és derékban jár, mint első szülei.

Ebben sétál, vizitel és dolgozik.

Másrészt — és szörnyűség! — reggeltől estig fárad a munkában, alig pihen egy-két órát napközben. — Sőt ezzel sem elégszik meg, hanem oly kegyetlen, hogy fiait már másodnapos korukban dologra fogja, s jóformán szuszszanni sem engedi és folyton azt hajtja: kaparj kurta, neked is lesz. És a szivtelen anya csak akkor

A »Nemzet« »Parlamenti boycott« cím alatt azt írja: a képviselőház mai ülése valóságos kromatikus skáláját mutatta be a hangulatváltozásnak.

A »Magyarország« »Diagnózis« cím alatti cikkében ezeket mondja:

A fosztogatásnak és gyilkosságnak immár megállapított rendszere van. Lassan, egymásután fejlődött, mint minden rendszer; de kifejlődött. Most már a tetőn áll. Az alkotmányos élet szennyéből, hulladékából, gyalázatából összehordott szemétdombnak a legtetetjén.

Amit most csinálnak, az már nem »stikli« nem is a »snájdig« fogások portyázása; most már nem bujkálnak, nem titkolóznak, nem keresnek ürügyeket, nem takargatják be a visszaélést törvényes szintű lepedővel. Minek is? Hiszen Bánffy egyenes ember. Egy gerader Michel. Ő nem kényeskedik, nem jár kerülő utakon, nem keres az okozathoz okot. Az ő rendszere egyszerűbb, mint a megelőző rendszerek. Az ő rendszere: a meztelenség, A durva, az arczátlan meztelenség.

A »Pesti Napló« »Budapest főkapitánya?« cím alatt a főkapitány kinevezését sürgeti.

Az »Egyetértés« »Az önálló vámterület és az osztrákok« című cikkében azt mondja: egy és ugyanazon vámterület alá nem lehet összekapcsolni egy iparos és egy nyerstermelő országot.

Két ily országnak vámpolitikai szükséglete nemcsak eltérő, de egymással egészen ellenkező. még pedig homlokegyenest ellenkező. És ép ezért ezt a két érdeket kiegyeztetni nem lehet.

A »Budapesti Hirlap.« »A stomfai választás« alatt ír, mely cikkében Kemechey Jenő, ki a stomfai választás lefolyását a B.-H.-ban közölte, a Bartal Aurel választási elnök és Perczel igazságügyminiszter mosakodását a tényekre utalva visszautasítja.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

December 10.

A mai ülés napirendjére csupán az interpellációkra adandó miniszteri válaszok voltak kitéve s a tegnap elfogadott három törvényjavaslatnak harmadszori olvasása.

tud mosolyogni, ha csibéit a szakadatlan szorgoskodásban veritékezni látja.

Emelkedtek ugyan hangok ezen szivtelen és inhumanus eljárás ellen, s mint hirlik az elégedetlen elemek felterjesztéssel szándékoznak élni, némi emancipáció elnyerése tárgyában. Azonban, mint hiteles forrásból értesülök, bizonyos okokból a dolgot ad acta teszik, s így e mozgalom nem fog úgy sikerülni, mint a minap a . . .

No de befejezem értekezésemet, mert ha folytatom, majd azt találják bizonyos oldalról megjegyezni: ez az ur igen kedves és udvarias, de nem lehet felőle elmondani amit a vaktyukról, mely tudvalevőleg néha talál szemet.

A vad leány.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Irta: Polezner Árpád.

Tizenkét éves korában karvastagságu fákat szagatott a földből s a fák koronáján keresgélte fészek után.

Vad leánynak nevezték a kapitányságban s bálványozta a tanya gyerek-népe. Beletört vakmerően a semjék nádasába s a tekenősbékákat a nádas mélyéről hajigálta ki, a róka-nak vermet ásott, az ürgét kiöntötte üregéből, a galambokat lépvesszővel fogdosta el.

Sok csinját elnéztek neki, mert nagy hasznát vették a tanya körül. Dolgozott három ember erejével s kitartóbb volt, mint egy edzett husz éves legény. Dolog után aztán övé volt a világ s ilyenkor nyoma veszett, elcsatangolt, sokszor éjfél tájon került elő.

Szomorú állapotok.

Érdekesen jellemző a Bánffy-regimere nézve, hogy *öt* »elválaszolando« interpelláció közül *négy választási visszaélésekre, törvényszegésekre s erőszakoskodásokra vonatkozik.* Nyitra után jött Nógrád, azután Csongrád, Girált s végül koronájául a jogfosztásoknak Stomfa . . .

Napirend előtt Remete Géza állította helyre a megbolygatott világrendet rövid felszólalásával. Némely lapok azt irták róla ugyanis, hogy a Lepsényi-ügyben tett interpellációra adott belügyminiszteri választ *ő* nem vette tudomásul. Kijelentette, hogy a belügyminiszter választ *ő* tudomásul vette. Miután így sikerült az ország felzaklatott nyugalma helyreállitania, a ház rátérhetett a napirendre.

Megszavazott törvényjavaslatok.

Megszavazták harmadszori olvasásban is az egy millió egykoronásnak az ezredéves ünnepélyek alkalmára való veretéséről; az 1881. évi LXX., illetőleg az 1889. XLIII. tezik hatályának meghosszabbításáról és a jelzőlogos kölcsönkövetelések bizonyos átruházásánál adandó bélyeg- és illeték-kedvezményekről; s a m. kir. államvasutaknál folytatólagosan eszközzendő mozdonybeszerzések és műhely-építés költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslatokat.

Válaszok az interpellációkra.

Ezután a miniszteri válaszok következtek. A belügyminiszternek, S i m a Ferencnek a megyei tisztújításoknál gyakorlatban levő tisztiszavazatok jogossága kérdésében tett interpellációjára adott választ a ház többsége tudomásul vette; ugyszintén tudomásul vette a ház ugyancsak a belügyminiszternek Csongrádvármegye képviselő választása és tisztújítása tárgyában tett interpellációjára adott választát.

Ujabb erőszak.

A girálti választás előkészítésénél végbemenő visszaélések s erőszakoskodások kerültek ezután szóba. A girálti választást, úgy látszik a kormány ép oly manőverrel akarja megvívni, mint a stomfai hirhedt ütközetet, még azt sem akarja megengedni, hogy *az ellenzék fedél alá juthasson.* Erre vonatkozott H o c k János sür-

Indának hívták s egészséges, piros arczu gyermek volt, akit a pusztá levegője táplált és nevelt föl.

Ökölnyi nagy fekete szemei beszédesen néztek az emberre s bizalmat ébresztettek a vad természetű leány iránt.

Romlatlan volt a szíve, lelke s az ártatlanság beszélt a szemeiből.

Jött az aratás . . .

Dültek a kalászkok, szaporodtak a kék s hatalmas kazlak épültek a buza földön.

Inda már tizennégy éves volt s egy meleg déli napon elszenvedte a kadal árnyékában s azt álmodta, hogy egy daliás herceg jött érte négyes hintón, fényes kísérettel s elvitte magával messze, nagyon messze, egy tündér-kastélyba, melynek forgó hidja van s aranyból van kiverve a teteje.

Mikor fölébredt, hát a Csurri Pista állt előtte, az a tizennyolcz éves kamasz, akivel együtt szedegették a madárfészket, a tekenősbékát s a ki úgy nézett Indára, mint vasárnap az oltáriszentségre.

Pista mondani akart valamit, valami szépet, érzelmest, lehetett látni az arczán, de a leány dühösen emelte rája a karját.

— Nem ismerlek többet! kiáltott indulatosan, s Csurri Pista szerelmes szívével odébb ballagott.

Inda vörös volt, mint a pipacs s szégyelte magát önmaga előtt, hogy álmában megleste valaki.

Az első pillanatokban föllázadt a Pista gyerek szemtelen vakmerőségén és a bosszu járt a fejében folytonosan. Először azt tervezte, hogy

gős interpellációja. A belügyminiszter természetesen tagadta a felsorolt visszaéléseket. Nagy szerencséjére H o c k János nem lehetett jelen a mai ülésen s így mosakodását a többség minden nagyobb hullámverések nélkül tudomásul vette.

Serbán Miklósnak a vármegyei tisztviselők leendő választása tárgyában tett interpellációra a miniszterelnök felelt. B á n f f y miniszterelnök abban a szerencsés helyzetben levén, hogy a Serbán által felsorolt sérelmekről nincs tudomása, kijelentette, hogy ily körülmények között nem is hajlandó válaszolni.

Nagyvárad város közügyei.

Értesítés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának folyó évi december hó 12-én s esetleg következő napjain a városház tanácstermében mindenkor délután 3 órakor kezdődő rendes közgyűlésében következő ügydarabok kerülnek tárgyalás alá:

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. Belügyminiszteri körrendelet az örökösödési eljárásról szóló 1894. XVI. t. cz. életbe léptetése s végrehajtása tárgyában.
3. Egy első osztályu, esetleg másod osztályu fogalmazó választása.
4. A közigazgatási bizottságból év végével kilépő Mezey Mihály, Frankó Endre, id. Rimler Károly, Némethy Károly, Hlatky Endre tagok helyett választás.
5. A központi választmány megalakítása.
6. A bíráló választmány által végleg megállapított legtöbb adót fizetők névjegyzéke szelvel kapcsolatban a választott törvényhatósági bizottsági tagok fele részének év végével kilépése folytán szükségessé vált választás elrendelése.
7. A tanács javaslata a tisztviselők, tanítók stb. drágasági pótléka ügyében.
8. Ugyanannak előterjesztése a Révai Mór halotti negyede iránt.
9. Ugyanannak előterjesztése, a Czion templom egylettel létrejött adás vételi ügylet megsemmisítése s annak folytán a város birtokába visszakerülő nagypiaczi telek értékesítése tárgyában.
10. Ugyanannak javaslata, Szmekta György nyugalmazott tanító nyugdíja ügyében.
11. Ugyanannak javaslata, Zsuvaleczku

megyeri vagy fölmászatja egy fára s alatta elfürészeli.

Indulatok zajlottak lelkében s kitört az ő sajátos vad természete.

Szinte akaratlanul, de arra indult, a merre Pistának laknak. Lihegett a bosszútól s csak a módját nem tudta még kitalálni.

Még nem volt tisztában önmagával, mikor odaért a házuk elé.

Bent égett a mécs s Csurri Pista egy hajfonatot nézett, csókolgatott bolondos szenvedélyvel szerelmesen.

Indában egy pillanatra megállott a szivverés s ijedten kapott a hajához.

Csakugyan meg volt lopva s Csurri Pista volt a tolvaj.

Először beakarta törni az ablakot, hogy megfojtja azt a legényt, később valami sajátságos meleg érzés legyőzte szívében az indulatot.

Megkopogtatta az ablakot.

— Pista! Pista!

— Te vagy az Inda.

— Én!

— Nem haragszol?

— Nem.

— Szeretsz?

— Szeretlek!

— Nem bántasz?

— Nem.

— Esküszöl?

— Esküszöm!

A vad leányt néhány nap mulva ölelkezni látták Pistával, a ki azután mindig Inda nyomában csatangolt . . .

Mesélik, de nem hiszi senki se.

Sztojának a vágóhídi kis rét bérbe vévése iránt beadott kérvénye tárgyában.

12. Ugyanannak előterjesztése, Lang Jakab az iránti kérvényére, hogy a Wolfi koresma bérletétől mentessék fel.

13. Ugyanannak jelentése, a Kappel György által megvett ingatlanra vonatkozó szerződés tárgyában.

14. Ugyanaz, a Kőfaragó utcza 840 számú házra vonatkozólag Munk Jakab-bal kötött szerződést beterjeszti.

15. Ugyanannak jelentése, az újvárosi füzési fatelepekre megtartott árverés eredményéről, s ezzel kapcsolatban Stern Márton kérvénye.

16. Ugyanaz beterjeszti Vass Imre és neje szerződését a »Három rózsa« bérletére vonatkozólag.

17. Ugyanaz a Sebes Körös Várad-Velencei részén épített Körös párhuzamműre vonatkozólag kötött szerződést bemutatja.

18. Polgármester jelentése, az esküdtzéki tagságra jogosultak névsora s a szolgálattelajstrom összeállítására iránt.

19. Dr. Ertler Mór orvos-tudori oklevele. Miről midőn a törvényhatósági bizottság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a városház tanácstermében kitéve lesznek s bárki által megtekintethetők.

Nagyvárad, 1895. Deczember 10.

Rácz Mihály,
főjegyző.

NAPTÁR.

— Deczember 11. —

Szerda. Róm. kath. Damaz pp. Prot. Damaz, Gör. kel. Paramon. Izr. 24.

Nap két 7 óra 20 p., nyug 3 óra 54 p. Hold kelte 1 óra 37 p., nyug. 0 óra 43 p.

Decz. 12. Jogász piknik.

- .. 15. A berettyó-ujfalui izr. nőegylet bálja.
- .. 15. A Szigligeti társaság matinéja.
- .. 15. A 48-as népkör felolvasó-estélye.
- .. 18. A vármegyei rendes évnegyedes gyűlése délután 9 órakor.
- .. 29. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet sorsjegyhuzása.
- .. 30. A vármegyei tisztújító közgyűlése.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

- Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
- Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
- Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
- Kutasi D. papírkereskedésében Uri-utca,
- Pauker Dániel papírkereskedésében Kis-placz,
- Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
- Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
- Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca,
- Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
- M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
- Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

* **A néppárt hivatalos lapja.** Az immár nagy tért hódított, országszerte elterjedt néppárt vezetősége elérkezettnek látta az időt egy országos pártlap megindítására. Az új lap, mint a párt hivatalos közlönye »Alkotmány« cz. alatt *karácsony ünnepén, decz. 25-én indul meg.* Előfizetési ára 10 ft lesz. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VIII. Baross-utca 59. sz., a hova a lapot illető levelek és pénzek küldendők. Az előfizetési felhívás Zichy Nándor és Esterházy M. Móricz grófok aláírásával jelent meg.

* **Erzsébet főhercegnő első áldozása.** Stefánia özvegy trónörökösne leánya Erzsébet főhercegnő vasárnap részesült először az áldozás szentségében. A bécsi Hofburg házi kápolnájában a fehér ruhába öltözött kis főhercegnőn kívül jelen volt még a király is, aki szintén jelen akart lenni unokája első vallásos tényénél. Az áldozás után a főhercegnő a királyhoz ment és megcsókolta ősz nagyatyja kezét. A király láthatólag megindultan ölelte és csókolta meg kis unokáját.

* **A városi tanácsból.** Nagyvárad városa tegnapi délelőtt ülést tartott Beöthy László főispán elnöklete alatt. A többek közt a következőket tárgyalták:

Láng Jakab azon kérelmét, hogy a Volfi koresma bérlete alól, mert rablók támadták meg, mentessék fel, a tanács elutasítani javasolja, mert a felmondásra, illetve bérletből való kiengedésre semmi törvényes indok nem forog fent.

Spitzer testvérek czég kérvényét, melyben az általuk bérelt, Zöldfa alatti bolthelyiség bérletét meghosszabbítani kéri, a tanács elutasította, mert a megajánlott 1200 ft évi bérnél jelentékenyen magasabb évi bérösszeget remél árverés megtartása esetén.

Özvegy Turi Lajosné s társai felebbezését, melyben a homokból készített gyalogjárók címén reájuk kirótt hozzájárulási költségek alól felmenteni kéri magukat, a jogügyi bizottságnak adta ki a tanács.

Zsualeszku Sztoján azon kérvényét, melyben a vágóhíd mellett levő 40 kt. hold kaszálót évi 1600 frtért részére bérbeadni kéri, a tanács bár előnyösnek tartja ezen ajánlatot a város pénztárára, elfogadásra nem ajánlhatja, mert a közgyűlés ezen kaszálót illetőleg kimondta, hogy az anyaszéna levágatása után az újvárosi lakosság részére bocsájtandó át legeltetés czéljából.

A füzési fatelepek bérbeadására vonatkozólag megtartott árverés eredményét jóváhagyás végett a közgyűlésnek terjeszti be; egyszersmind javasolja, hogy a 6. számú fatelep az árverésen elért legmagasabb évi bérösszegért még egy évre Stern Mártonnál hagyassék, mert az ott levő fakészletét elszállíttatni már nem képes, a jövő év első felében pedig új árverés tartassék reá, mi ha kedvezőtlenül ütne ki, folyamodó Stern Márton a mostani bér mellett köteles leendő azt megtartani.

Özv. Révay Mórné halotti negyed iránti kérvényét pártolólag terjeszti a közgyűlés elé. (Vajjon forog-e itt fent méltányossági ok?)

* **Kamarai tagok választása.** Tenkéről írja levelezőnk, hogy a kamarai tagok választása ott elég szép érdeklődés mellett folyt le vasárnap, Kékuss István főszolgabíró elnöklete alatt. Megválasztottak Boros Lajos iparos, Adler Sámuel kereskedő rendes kül tagoknak, Magyar J. iparos és Ritter Jónás kereskedő pedig póttagoknak.

* **Lámpa a szent sir számára.** Velenceiből írják, hogy don Carlos és neje született Rohan hercegnő, a jeruzsálemi szent sirnak egy három méter magas és huszonnyolc kilogramm súlyu ezüst lámpát ajándékoztak. A lámpába az ajándékozók czimerei vannak bevésve.

* **Deczemberi ülések a megyén.** Biharvármegye ez év deczember havában üléseit a következő sorrendben tartják meg: Deczember 13. 14. és 22-én az I. II. és III-ik szakosztály 28-án a központi választmány, míg 30 és 31-én a törvényhatósági bizottság tartja tisztújító üléseit. A rendes őszi megyegyűlés deczember 18-án lesz.

* **Katona tiszték éneke a templomban.** Az aradon állomásozó katonai tisztikar valóságos érzülete igen szépen nyilatkozott meg vasárnap, Boldogasszony fogantatása napján. Az aradi vár templomában Allersdorfer Julián tábori lelkész az ünnep alkalmából szent misét olvasott és szép egyházi beszédet tartott. Az isteni tisztelet magasztosságát emelte a 18 katona tisztből álló quartet, mely Pull ezredes vezetése alatt »Tantum ergo« és az Offertoriumnál »O Sanctissima« czimű Mária tiszteletére szerzett remek egyházi éneket adta elő. A jeles kar még más alkalommal is emeli előadásával az istentiszteletek magasztosságát.

* **Városatyák választása.** Nagyvárad városi törvényhatósági bizottságában több tagnak a megbízatása ez év végével lejár. Az így megüresedett bizottsági tagok helyeit választás útján töltik be még ez év folyamán. A városi tanács deczember hó 22-ére javasolja kitűzni a választásokat.

* **A városi tisztviselők drágasági pótléka.** A városi tisztviselők drágasági pótlékát illetőleg azt javasolja a tanács, hogy az a folyó évi pénztári maradvány terhére tétessék folyóvá s a mennyiben ki nem telnek, a maradvány a jövő évi megtakarításokból fedeztessék. Az ügy a holnapi közgyűlés elé kerül.

* **Kérelem.** A kolozsvári tornaverseny intéző tornatanára a verseny alatt beteggé lett s rövid idő alatt meghalt. Elaggott apa, vagyontalan özvegy és négy olyan kiskorú gyermek siratja a családfőt, kik közül a legidősebb 6 éves s a kik semminemű nyugdíjat nem élveznek. — Kolozsvár uri társadalmából, egy bizottság alakult az árvák gyámolítására. A kibocsátott felhívás egyik pontja így szól: »Ha minden pályatársa, csak két koronát gyűjt, az árvák ügye el lesz intézve.« — A hozzám küldött 302-ik számú szomorú megbízás alapján, tisztelettel kérem fel néhai Albert Károly volt tanítványait, jóbarátjait, hogy a szerencsétlen árvák részére, nálam begyűlt összeget, bármily csekély pénzadománnyal is, növelni sziveskedjenek. A gyűjtő ivet egy hét múlva szíveskedezem a bizottsághoz vissza küldeni. Nagyváradon 1895 decz. 10. Rátkay József.

* **Pályázat algondnoki állásra.** Biharvármegye alispánja a vezetése alatt álló közokhóznál elhalálozás folytán megüresedett algondnoki állásra pályázatot hirdet. Az állás javadalmazása évi 500 ft, természetbeni lakás, fűtés és világítás. Ezen állásra, mint értesülünk Hollósy Béla kórházi irnok lesz kinevezve, kit is tegnap nevezett állásra Szunyogh Péter alispán helyettesített.

* **Nagyvárad szervezeti szabályzata.** Nagyvárad város tanácsa mint állandó választmány dr. Beöthy László főispán elnöklete alatt tegnapi délelőtt ülést tartott, melyen tárgyalták a szervezeti szabályrendelet módosítását s a tisztviselők fizetésének szabályozását, erre nézve a tanács elhatározta, miszerint a módosításokat magában foglaló jelentést, valamint az új fizetési táblázatot kinyomatják s a törvényhatóság tagjai közt osztatják szét. Az ügy a jövő évi január havi közgyűlés napirendjére tűzött ki tárgyalás végett.

* **A »Czion« egylettől visszaveszik a telket.** A »Czion-templomegylet« részére átadott nagypiaczteri telkeket illetőleg, tekintve, hogy telek beépítésére kitűzött határidő letelt s a nevezett egylet nemcsak eleget nem tett a kikötött feltételeknek, hanem még a szerződést sem írta alá többszöri felszólítás daczára, a tanács azt javasolja, miszerint a közgyűlés a jogügylet felbontása iránt intézkedjék s egyszersmind a kérdéses telkeknek árverés útján való értékesítését rendelje el.

* **Lefényképezett hírlapírók.** A »Nagyvárad« 25 éves jubileuma alkalmából Nagyváradon rendezett hírlapírói congresszus emlékének megörökítése czéljából az összesereglett hírlapírók Rákossy Jenővel az élén Fekete udvari fényképészhez vonultak, hogy magukat lefényképezhessék. A csoport kép felállítása igen érdekes volt, miért is azt sokan érdekléssel várták s sürgették Feketénél. A kép levonata azonban összefutott s így az egész tervezet megsemmisült.

* **A honvédtisztek és az orosz nyelv.** A közös hadseregbeli tiszték néhány év óta szorgalmasan tanulják az orosz nyelvet. Példájakat most követik a honvédtisztek is. A budapesti honvéd lovasbiztosi iskolában a múlt héten nyílt meg az orosz nyelvi tanfolyam, melynek vezetője dr. Sármay József szabadságot állományu honvédhuzár-főhadnagy. A tanfolyamban honvédhuzártisztek vesznek részt.

* **Bucsu az anyakönyvtől.** A tolna-tamási plébános, Németh Ferencz az állami anyakönyvek életbeléptetése alkalmából, mikor az anyakönyvi másodpéldányokat beküldötte a főszolgabíróhoz, a következő sorokat mellékelte:

»Az 1895. évi szeptember 30-ig vezetett anyakönyvi másolatokat egybekötve van szerencsém beküldeni és mivel hasonló okból a

tekintetes hivatallal több érintkezésem nem lesz, egyuttal bucsuzom is. — A Hazának tett szolgálatainkért most az állam által páriákká degradálva átadjuk a tért; de ha ez a legújabb bálvány a maga valóságában fölismeretik és ha újra a »haza« hi bennünket szolgálatára, ismét ott leszünk.

* **Városi közgyűlés.** Nagyváradi város törvényhatósága holnap, csütörtökön délután 3 órakor tartja e havi ülését. A tárgysorozat összesen 19 ügyet ölel fel, ezek közt alig néhány kiválóbb fontosságú. A városatyák ezért nagy számmal jelennek meg előreláthatólag, mert voksolás lesz. Ugyanis most töltik be választás által a Révay Mór halálával megüresedett I. oszt. fogalmazói állást. Amennyiben pedig valamelyik II. oszt. fogalmazót választanának meg, az esetben ennek helyét is betöltik. Tehát két választásra is van kilátás. Kiválóbb tárgyak lesznek még a drágasági pótlék és a biz. tagok választásának kitűzése.

* **Névváltoztatás.** Grünfeld Zsigmond sarkadi lakosnak s törvényes utódainak a belügyminiszter megengedte, hogy vezetéki nevüket »Sarkadira« változtathassák.

* **Szaniszló utca megszépült.** Tegnap fejezték be a munkálatokat Nagyváradi egyik szép de ezelőtt igen rossz járdával ellátott utcáján a munkálatokat. — Szaniszló utca egészen kivételként régi mivoltjából; széle aszfalt járdát s kitűnő kocsi utat nyert, úgy, hogy most egyike a legszebb utcáknak, hol esténként máris előkelő közönség sétál a pompás járdán.

* **Perujítás mezőrendőri ügyekben.** A földmivélségi miniszter több oldalról jövő kérdések folytán elrendelte, hogy a mezőrendőri kihágási ügyekben a per újra is felvehető.

* **Elfogott tolvajok — eltűnt káros.** Hétfőn este egy Kruzsics Mátyás nevű tót ember azt panasolta, hogy több csavargó tőle 700 frt készpénzt elrabolt. A tót atyafi a Pecseperton levő Singer-féle kétes hírű kocsmában mulatott. Este 9 óra fele, midőn elhagyta a kocsmát, a rozshírű helyről Hamza Mihály a fegyház hatszoros lakója, Áron Gyula, Könyv-kötő Mari és Deverdics Sándor ismert gazemkerekkel utánna sietett s a nagypiacz egyik sötét helyén megtámadták és állítólag elraboltak tőle 700 forintot. A rendőrség megindította a nyomozást és sikerült is mind a négy jómadarat elfogni. Most meg az a baj, hogy a káros nincs sehhol. A rendőrség ezért vállatára fogta a gyanúsított gazembereket, azonban ezek tagadnak, mint a parancsolat, a pénzt pedig nem találják. Most keresik a káros.

* **Kóterbe került bíró.** J. J. a bírói palatát forgatja a szomszédos Bors községben. Úgy látszik azonban, hogy a bíró uram nem nagyon tudja a mórest. Legalább erre enged következtetni tegnapi nagyváradai »szereplése.« A Nagyhidon a tilalom ellenére keresztülvágatott szekerevel. Midőn e miatt a közelben álló rendőr kérdőre vonta, keményen összepiszkolta és szidta a rendőrt és az egész rendőrséget. Így aztán Bors község érdemes bíróját a kóterbe került.

* **Szerencés diák.** A nagyváradai főgymnázium egyik növendéke Vajna János tegnap abban a kellemes meglepetésben részesült, hogy osztálysorsjeggyel a 650 koronás nyereményt megütötte. A kis diáknak most olyan nagy kedve van, hogy széles e határban birni vele nem lehet.

* **Elragadt lovak.** Nagy riadalmat okozott tegnap délután az Eleméry ház előtt kiszabadult két igás ló garázdálkodása a Schlauch parkban. Délután fél 3 órakor egy fával megterhelt igás szekér haladt az új-soron szép esendesen. Azonban a nagy terhet vonó szekér az Eleméry-ház előtt felhalmozott kavicsesomóban megakadt s tovább haladni nem bír.

A kocsis ekkor ostorral és karóval kezdte döngötni a szegény állatokat, kik is oly erőfeszítéssel kezdték vonszolni a terhes szekeret, hogy gyenge szerszámjuk mindkettőnek kettő szakadt. A lovak ekkor könnyedén érezvén magukat, neki iramodtak s a Schlauch-tér nyitott kapuján berohantak, a hol épen városunkban előkelő állást elfoglaló egyén kis gyermekei sétáltak. — Meglátva a kis gyermekek az irgalmatlanul futó lovakat, jajgatni s kiabálni kezdtek segítség végett; még nagyobb volt az ijedelem, midőn az egyik ló a kis fiu felső kabátjába harapott s abból egy darabot letépett. Talán össze is taposta volna, ha utánok nem érkezik a kocsis, aki elterelte a dühös állatokat. A gondatlan kocsis ellen az apa megtette a feljelentést. Mi pedig rég elhangzottat óhajunkat és kívánságunkat itt ismét felidézük: »Rendőrt a Schlauch-térre!«

* **Tűz a báró Gerliczy birtokán.** Báró Gerliczy Ferencz klárafalvai birtokán legutóbb nagy tűz pusztított. Néhány szolga a magtár mellett a szénakészlet között dohányzott, a pipájuk tüzeitől a széna meggyuladt és leégett a magtár is. A kár 5—6000 frt.

* **Falb december havi kritikikus napjai.** A december havi abnormális időjárás aktualissá teszi azt a kis füzetet, a melyet Falb Rudolf, az időjárás próféta félévenként előre közzé szokott tenni. Ebben a kis füzetben, a melyben az augusztus elsejétől, december végeig terjedő időben történő időváltozásokat írja meg, megjósolta előre a nagy zivatarokat, a melyek most decemberben tényleg bekövetkeztek. A december havi prognózisok a következők: »December elsejétől hatodikáig magas hőmérsék mellett valószínűleg heves zivatarok lesznek. Hetedikétől tizenhatodikáig a hőmérsék kissé alászáll, de az idő azért enyhé marad. Gyakori és tartós esőzések, dél fele havazások és zivatarokkal. Tizehetedikétől huszonegyedikéig az esős lecsapódások havazásba mennek át, majd eltűnnek teljesen. Erős hideg uralkodik. Huszonegyedikétől harmincegyedikéig az időjárás hirtelen megváltozik, s a hőmérsék emelkedik. Az esőzések a hónap vége felé igen tartósak lesznek. A hőmérsék szokatlan magasra emelkedik.

* **Ismét fülbevaló tolvaj.** Egy idő óta gyakran ismétlődik, hogy tollatlan jómadarak megfogják az iskolából hazatérő kis leánykákat s cukorral addig édesgetik őket, míg kiszedik a füleikből az aranyfüggőket. Nagy Lajos takarékpénztári alkalmazott 7 éves Erzsike leányának a fülbevalóit így szedte ki tegnapelőtt Ludmann Erzsike cselédnő. A rendőrség előtt sok tagadás után beismerte tettét, de a fülbevalót nem adja elő, hanem azt mondja, hogy eldobta az utcán.

* **A világ legnagyobb embere.** A »Figaro« szerkesztőségét a minap meglátogatta a világnak legmagasabb embere, a minnesotai Wilkins. A huszszlop két méter és negyvenöt centiméter magas. Megjegyzendő, hogy Wilkins még csak 21 éves leány, s így még nőhet néhány centimétert.

* **Czirkusz.** Nagy érdeklődés mellett játszik esténként Henry-czirkusz társulata a nagypiaczon. Meglepő gimnastikai és erőmutatványok, bravuros lovaglások, ügyes löbötanítások s kacagató bohóc-jelenetek töltik be a változatos és élénk műsort. A tagok mindegyike meglepő és érdekes dolgot produkál. Tarka képet nyújt a balletszemélyzet, mely óriási tetszés mellett játszik rendszeren.

Halni akar.

— A hűtlen ideál. —

— Saját tudósítónktól. —

Nagyváradi, decz. 10.

Egy szegény fiatal uri leány akart megválni az élettől, mely nehéz, elviselhetlen volt az ő szerelmes kis szívének.

Az ő világa egyedül az a szép barna fiatal ember volt, aki nappal egy kereskedésben könyvelt, este meg rendszerint ott sétált az ő utcájukban, az ő ablakjuk alatt. Az a fiatal ember tegnapelőtt elmaradt s nem jött el tegnap sem, ma sem s nem jön el valószínűleg ezután sem.

Kicsi szíve nem tudta magyarázatát adni ennek a hirtelen változásnak s bánat, fájdalom költözött bele, azok a szép kék szemek pedig

gyöngyöket szórtak két álmatlan éjszaka egymásután.

A szülők nem értették a gyermekeleány levert kedélyét s iparkodtak mindenképen földeríteni.

Ma azután mikor vacsora után a család aludni tért, a kis Margit egy pakli gyufának lemorzsolta a fejeit s egy pohár vízben feloldotta. Sokáig habozott, hogy megigya-e a mérges italt s e közben egy szelet papirosra a következő szavakat írta:

— *Nem akarok nélküle élni . . .*

Azzal egy kortyot fölhajtott a gyufaoldatból s mintha érezte volna, hogy neki most le kell feküdni és meghalni, hát lefeküdt és türelmesen várta a halált.

Szerencsére az nem jött el, hanem bejött a mama, az apa, a kik orvosért küldöttek s hánytató szereket adtak a halni vágyó leánykának.

Félóra mulva már tul volt minden veszélyen s megígerte a mamának, hogy többet még csak nem is gondol a hűtlen könyvvezető urra, a ki most már valahol másutt s más kisasszonykának fenszter-promenádozik.

Pánik egy községben.

— Veszett kutyák garázdálkodása. —

Nagyváradi, december 10.

Nagy pánikot okozott Saáp községben egy veszett kutya garázdálkodása, mely egész sereg állatot, sőt *egy embert is veszedelmesen megmart.*

Ujj János jó módu gazdálkodó gyanutlanul haladt tegnap az utcán, mikor egy nagy komondor rája ugrott, földre teperte s a lábujjába harapott.

A megmart ember segélykiáltásaira összecődött a falu népe s a veszett kutya üldözéséhez fogtak.

Vasvillákkal, dorongokkal hajszolták a kutyát utcáról-utcára, míg csak nyomát nem veszítették.

Az pedig beugrott egy kerítésen, a portán megmart két kutyát, több háziállatot s azzal a szomszédos udvarokat barangolta be.

Nagy nehezen sikerült utját állani s a falusi emberek agyonverték.

Az állatorvos konstatálta, hogy a kutya *veszett* volt, mire az összes megmart állatokat lebunkózták.

Ujj József gazdálkodót gondos orvosi kezelés alá vették, de baja annyira súlyos, hogy ma már *föl kellett szállítani a Pasteur-féle intézetbe.*

A veszett kutya garázdálkodása a községben nagy riadalmat idézett elő.

Rövid huszonegy óra alatt nem kevesebb, mint háromszáz kutyát bunkóztak le a községben.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. október 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-14, 8-33, 11-37, 11-10, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Ermihályfalváról 8-10, 9-14.	Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

TANÜGY.

Meghívás.

Az iparos tanoncziskolai bizottság tagjait a városház tanácstermében folyó évi december hó 16-ik napján — hétfőn — délután 4 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom.

Nagyváradon, 1895. december 10.

Ragány János,
elnök.

Iskolalátogatás Várad- Velenczén.

Nagyváradi legnépesebb elemi iskoláját beható tanügyi szemle alá vette az elmúlt napokban Réz Mihály felügyelő-igazgató és Sze-

mes Imre kir. segédtanfelügyelő. A hivatalos vizsgálat, melynek folyamán az összes fiu- és leányosztályok sorra kerültek, igen szép eredményt constatált, amennyiben kiderítette azt, hogy a járvány okozta mulasztások pótlása a legszebben halad előre. Örömmel regisztrálva tanítóink elégtételére a szép tanügyi hirt, megjegyezzük, hogy a kedvező kritika értéke annál becsesebb, mert hivatott paedagógusoktól ered, kik a helybeli tanítótestület és a nagyközönség előtt pártatlanságuk és tapintatos modoruknál és rokonszenves egyéniségüknel fogva általános tisztelet és szeretetnek örvendenek.

Irodalom és művészet.

Gyürky Ödön: Ujabb költemények 1892-1895.

A közeledő karácsonyi ünnepek alkalmából — valamint egyéb névnap, újévi, bérmlási ajándékul is — a legmelegebben ajánljuk Gyürky Ödön költeményeit. Az összes kath. lapok és folyóiratok által melegen fogadott verses könyv a legalkalmasabb ajándék-könyvül szolgálhat, a mit a szülők, nevelők teljes lelki nyugalommal adhatnak fiaik, leányaik kezébe. Az igazi benső vallásos érzelmek nyilatkozik meg ezen költeményekben s nincs bennök egyetlen hang sem, mi az erkölcsi érzést kellemetlenül érintené. — Az elegáns kiállítás, pompás diszkötésű kötet ára 2 frt. Füzve 1 frt. Kapható a szerzőnél, Budapest, Koronaherczeg utca 17. (kath. kör.)

Megjelent a Nagy Lourdesi Képes Naptár az 1896. szökő évre. IV. évfolyam. — A Máriasterni árvaház tulajdona.

Ára 30. krajczár, 60 fillér. Tömeges megrendelésnél tetemes árleengedés.

Megrendelhető egyedül Mészáros Kálmán atyánál, Budapest, Ferencziek zárdája.

Azt hisszük, velünk együtt sokan ismerik e naptár elődeit és azoknak nem szükséges bemutatni és fönne dicsérni a minden tekintetben méltó utódot.

A naptárt nemcsak remek kivitelű, színezett czimképe, valamint a legujabb lourdesi csodagyógyultak eredeti arcképei teszik ajánlatossá, hanem maga a pártatlan változatos, gazdag tartalom is, melyben a hasznos kellemesen váltakozik az ártatlanul mulattató olvasmánnyal.

A befolyó tiszta jövedelem a máriasterni árvaház és a szeplőtelen fogantatás temploma javára fordíttatik.

Melegen ajánljuk a nagy katolikus közönségnek e valóban diszes kiállítású, szép naptárt.

Előfizetési felhívás.

Tisztelt közönség!

Nem esalodom, midőn azt állítom, hogy nem régiben dicsőségről, babérról, mirtus-ágról álmodoztam. Őszinte sajnálattal most ki kell nyilvánítanom, hogy felleg-vár volt az egész, mely elomlott, hű ábránd, mely szétfoszlott. Érzékeny szívem elfogult ugyan ezek láttára, de nem adom bura fejemet, mert más remények, csillogóbb vágyak fogták el szívem. Imádott közönség! én immáron nem babérra, hanem koronákra vágyom. Ugy van, koronákra, nem is egyre, hanem tenger sokra. Mivel pedig királyi koronák nem állanak mindenkinek rendelkezésére, meglegszem a valuta koronáival is.

Ezek után szükségesnek tartom előadni a következőket:

Ivanits és Gavansky urak voltak oly szivesek összegyűjtött humorisztikus költeményeim javának kiadását elfogadni. Az elegáns kiállított könyvecske ára csupán 50 kr. lesz.

Az előfizetési pénzek Ivanits és Gavansky urakhoz Ó-Becsére küldendők. Gyűjtőknek legalább 5 példány után 1 tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Mindezek után lelkére kötöm a tisztelt közönségnek, sziveskedjék ügyemet szives pártfogásába venni. A könyv a karácsonyi könyvpiacra meg fog jelenni, czime: **»Kaczagó Músa.**

Most azonban bucsut veszek a tisztelt közönségtől s miután neves kiadómat becses figyelmébe ajánlom, — maradok tisztelettel Galánthay, azaz hogy Gorombay **Grób Béla.**

Lelki Vezér. Teljes ima és énekes-könyv r. kath. tanulók részére. 130 lap, erős kötésben. Függetlenül: a jó ministráns. Ára: 10 kr. Ugyanez **»Der Schulzengel«** czim alatt német nyelven. Kapható **Streicher** József plébánosnál, Német-Bólyban. Baranya m.

— **Lourdes.** Gróf Zichy Géza a Petőfi-társaság ülésén Lourdes czim alatt felolvasást tartott. Ma ez az essay könyvalakban is megjelent. A közönség jó része már a felolvasásból ismeri a művecskét, mely vallásos meggyőződéssel, élénken és erős logikával van megírva. Gróf Zichy nem elvont filozófiával támadja Zola Lourdes czimű regényét, hanem magából a regényből meríti czáfolatainak bázisát. Gondosan összeszedte Zola azon homályos és határozatlan állításait, a melyekből arra lehet következtetni, hogy amik azokban elmondvák, a szerzőnek sem feltétlen meggyőződései, hanem csak olyan állítások, a melyeknek hitelt akarna szerezeni. E célz az azonban nem érheti el, mert a lourdesi csodákat hiába veszik tagadásba, azok folyton ismétlődnek. — Az érdekes könyv a budapesti katolikus kör tulajdona. Ára 1 korona.

Sport.

Koresolyázók a Városligetben. Több családból érkezett, — s bizony megvallom, jól eső — kérdés alapján, tisztelettel hozom köztudomásra, hogy a **városligeti jégpálya**, eddig már két napon volt használatban. És ha egyáltalán **jutni fog** állandó közönség, a jégpálya is állandóan lesz nyitva. Állandó jegy ára 3 forint; diákoknak 2 forint. A biztos és jó jeget, ezen túl is **»jó a jég«** feliratu táblával, s a kék lobogóval fogjuk jelezni. — Kivételes napok, a ligeti jégpályán, ezéven is csak azok lesznek, mikor **jól fogja ott magát találni** a pálya állandó közönsége. N.-Váradon, 1895. decz. 10 **Rátkay József.**

Vadászat Margittán. A mölki apátság margittai uradalmi kormányzósága ez idén már több vadászatot rendezett, most — mint értesülünk ismét tervbe vették egy nagyobb szabású vadászat rendezését, melynek sikere érdekében **Hirschman** Konrád fáradozik. — A vadászaton városunkból és megyénkbeli részt vesznek: **Beöthy László, Szunyogh Péter, Beöthy Ödön, Beöthy Pál, Beöthy Dávid, Miskolczy Ferencz, Morvay Tihamér, Lovasy Andor, Verner Kálmán, Mezey Mihály, Radnay Farkas, Széchényi Jenő** stb.

MULATSAG.

A tiszték tánczestélyei. A helyben állomásozó csapatok tisztikara az idén három tánczestélyt (Kränzchen) rendez; mindannyiát a **»Fekete Sas«** nagytermében. — Az első estély: a hagyományos **Sylveszter** ünnep lesz, tombola **nélkül.** A második: **Január 25-én,** a harmadik pedig **Február 15-én** lesz megtartva. — Ezekon kívül tervez a tisztikar még a tél folyamán pár hangversenyt, s a nyár-folyamán pedig fürdői kirándulásokat, — tánczeczal egybekötve. A hangversenyek s a nyári mulatságok napjai is majd annak idején a hirlapok utján közöltetnek. — Miután azonban mindezen mulatságokra csupán a **meghívók előmutatása mellett** lesz szabad a belépés, előre fölkeri a rendezőség a t. meghívott közönséget, hogy a meghívókat egész éven át őrizzék meg. A tart. tiszt urak egyenruhában jelenhetnek meg, **s ez esetben** részükre a meghívó felesleges; ha azonban volnának olyanok, kik polgári öltönyt óhajtának használni, forduljanak meghívójuk érdekében a tisztikar vigalmi bizottságához.

Jogász piknik.

— Saját tudósítónktól. —

decz. 10.

Városunk előkelő társadalmának egyrésze napok óta rendkívüli izgatottsággal és érdeklődéssel tárgyal egy témát. Sokáig kutattam a dolog után, de oly zártkörű volt, hogy minden riporterri ügyességem megtört rajta. Végre ma késő este csak úgy véletlenül rájöttem az egészre.

A jogászok piknikre készülnek.

Hiteles forrásból értesültem, hogy az estélyen minden meghívott család képviselteti magát a mamával, papával és a leányokkal. Ezzel szemben a jogászok elhatározták, hogy minden fegyverképes embert sorba állítanak és a lányokat egy perzig sem hagyják pihenni. A ki nem tánczol az köteles a garde-des-dames-okat szórakoztatni, sőt az öregebbek meg olyan formát is beszéltek, hogy a mák se üljenek mindig.

A melyik fiatal embernek semmi hasznát nem veszik, az a jogakadémiai segély-egylet javára kétszeresen fizeti a vacsorát.

Apropos! vacsora!

C z e g l é d y Sándor kötelezte magát, hogy erre az estélyre szánt aprómarhákat két hétig külön kosztal tartja és valódi mangalicza-faj malaczkokat ölet, továbbá, hogy a legjobb hordóját veszi csapra. **R á c z** Jóska pedig szentül ígerte, hogy lefözi **H a m z** a Miskát, sőt **D a n k ó** Pistát, meg eredeti magyar csárdást is emlegetett. Szóval lesz holnap a Zöldfában minden a mi kedves, a mi szép, a miben gyönyörködni, a mit élvezni lehet . . .

El is megyünk.

Jóteköny czélu bál Mező Telegden. Mező Telegdről írja levelezőnk hogy ott a kisedővő segélyezésére egy jóteköny czélu tánczestélyt fognak rendezni, melyet még e hóban megtartanak. A bál rendezőségének élén Mező-Telegd egyik szülőtte **Vattay** Albert budapesti joghallgató áll, ki a meghívókat már a napokba szét fogja küldeni.

Igazságszolgáltatás.

Tárgyalások a törvényszéken. A mai napon kitűzött **Egán-Darvas** féle sajtótárgyalást, — mint már említettük —, elnapolta a törvényszék, mivel **Darvas** Imre kit id. **Egán** Lajos ismeretes sértő cikke miatt beperelt, vizonvádas följelentést tett **Egán** ellen. A törvényszék ugyan visszautasította a följelentést, de **Darvas** az ellen semmisségi panaszt nyújtott be. Igy az összes iratok felkerültek a kuriához, minek folytán ma nem lesz esküdtszéki tárgyalás hanem helyette a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Orbán Imre halált okozó súlyos testi sértés büntette.

Alföldi Sándor tüzvész okozás vétsége.

Bereczki Sándor hatóság elleni erőszak büntette.

Jenei Sándorné gondatlanságból okozott emberölés vétsége.

Feierstein Ignác sikkasztás vétsége.

Tárgyalás elnök: **Millye Gyula**, szavazó bírák: **Fassie Pál** és **K. Nagy Sándor.**

— **Szocialista sajtópör.** K. Szabó József asztaloslegény, szocialista agitator az Asztalosok Szaklapjájának május 1-én megjelent számában **»üldözések«** czim alatt egy mérgehangu cikket irt, a melynek éle a társadalom mai berendezése ellen irányult. A kir. főügyészség osztálygyűlésre való izgatást látott a cikkben s annak írója K. Szabó József ellen megindította a sajtóügyi eljárást. A hétfőn budapesten tartott esküdtszéki tárgyaláson védő nélkül megjelent vádlottat, a ki védbeszédében egyre azt akarta bebizonyítani, hogy a **szocializmus sohasem izgat**, az esküdtszék 7 szóval 5 ellen vétkesnek nyilvánították, a mire a törvényszék a btk. 172. §. 2 pontja alapján két havi állami fogházra és 50 frt pénzbüntetésre ítélte.

Mikor eltűnik a bünjel. Ladányi Zsigmond ungvári földbirtokos megesküdött az elene folyt váltópörben, hogy a váltón levő név-írása nem tőle származik. Történt erre, hogy a budapesti törvényszék vád alá helyezte hamis eskü miatt Schulhof Ignác kereskedőt is, mert az a gyanu merült fel, hogy az aláírás Ladá-

nyic, de a váltót magát, mely eredetileg 120 frtról szólt, Schulhof kijavította 1120 frtra. A végtárgyaláson kitűnően a Ladányi jóhiszeműsége, őt felmentették de a másik vádlottat elítéltek harmadfélvi fegyházra. Ez ítélet ellen Balogh Arnold dr. felebbezett s a tábla most Schulhofot is felmentette mert a bűnjelt képező váltó, hogy-hogy nem, az első ítélet óta elvezt az iratok mellől.

REGENY-CSARNOK.

Párbajhős.

Regény.

— Irta: Rostkovicz Arthur. — 30

(Folytatás.)

Négy lépcsőfokot is lépett egyszerre, hogy mentől hamarabb ronthasson be szobájába.

A felesége éppen készen volt az öltözködés sel; sétára készült.

— Gizuskám, aranyos Gizuskám, van pénz, nagyon sok pénz! — kiáltotta vidáman, s össze—vissza csókolta az asszonyt.

— De Géza, legyen eszed, hiszen tisztára lenyalod a púdert az arczomról!

— Van pénz, van pénz! — kiáltotta az vidáman, tánczolva — ugrálva örömeiben.

— Megbolondultál, hogy így ordítasz? Az egész ház össze csődül, a cselédek is meghallják, te bolond! — mondta mérgesen a felesége, betéve az ajtót.

— Van pénz, van pénz, Gizus! — De hát — mennyi?

— Tizenháromezer forint!

— Ah! csakugyan?

— Itt van a zsebemben.

— Tehát ötezer forinttal több, mint a mennyit sikkasztottál?

— Ugy van, aranyom!

— Lám, megmondtam én, hogy így lesz! Mit mondtál neki?

— Elszavaltam azt a mesét, mely a te fejecskében fogamzott meg.

— S persze elhitte?!

— De még mennyire! Hogy sirt! Ha láttad volna? . . . Milyen készségesen vette föl a kölcsönt, s mint örült, hogy a bátyjának segíthet?

— Ha — ha — ha — kacagott az asszony, gúnyosan. Mégis jó vagy te valamire! Ugy tudsz szavalni, mint egy színész; bizonyára pályát tévesztettél Géza! A deszkákon azt hiszem, nagyobb sikereket aratnál volna, mint így! . . . Különbben fogadd részemről elismerésemet, meg vagyok veled tökéletesen elégedve.

— Csak ne gúnyolódjál Gizuskám; most nincs itt az ideje annak, inkább határozzunk a fölött, hogy mi lesz a fölösleges pénzzel?

— Van itt fizetni való elég barátocskám; ha megszállt annyira a fizetési vágy, úgy itt van mindjárt a háziúr, már egy negyeddal tartozunk neki. Holnap ki fogod neki fizetni még a jövő negyedit is, hogy befogja száját. A fűszeres, fakereskedő, divatárus, cipész, szabó, ékszerész, a váltók, cselédek — mind csak a pénzüket várják!

— Ez egyszer tán nem is hiába! Hát ezeket mind kifizessük?

— Ki hát! Ez által még nagyobb lesz hitelünk, mint azelőtt volt! . . . Most pedig eljössz velem, s megveszed nekem azt a nyakéket melyet tegnap a tanácsosné annyira megbámult, s aztán elmegyünk a szabóhoz, s egy elegáns, kimenő ruhát csináltatsz nekem. Hadd pukkadjon meg a tanácsosné mérgében, hogy nem tud lépést tartani velem! . . . Menjünk!

Karöltve távozott hazulról e szeretetre méltó házaspár. — Másnap a hiány pótolva lett; az adóságok legnagyobb részét kifizették, s ezáltal újra megnyílt számukra a hitel a bankokban, üzletekben egyaránt.

Ki is aknázták előnyös helyzeteket, a hogy csak tudták. A színházba páholyt béreltek, eljártak a hangversenyekre, estélyeket adtak.

A többi hivatalnokok nejei pedig sirtak mérgükben, mikor ezt látták.

— Bizonyára sikkasztott — vigasztalta egyik kartársa, dühöngő feleségét. Hogy is lehetne másként? Majd meg látjuk, mi lesz a

pénzvizsgálat alkalmával?! Már nem sokáig késhetik az a nap!

A vizsgálat el is jött, de a pénztárt rendben találták, szintúgy a számokat is.

Rogasóczy pedig elő lett léptetve; külön jutalmat is kapott a fizetésén kívül, a többiek boszuságára.

Újévkor pedig, mikor a hivatalnokok küldöttsége a kegyelmes úrnál megjelent, hogy legjobb kívánataikat tolmácsolják, Rogasóczy hosszabb megszólítással lett kiüntetve, s a kegyelmes úr olyas félet emlegetett, hogy nagyon örvend, hogy ilyen derék tisztviselője van, s gondja lesz reá, hogy további előmenetelét elősegítse.

Egy hónap múlva Rogasóczy lett a pénzügyi osztály főnöke.

— Törekvő fiatal ember — mondogatták az öreg hivatalnokok. — Megérdemelte az előléptetést!

Ha tudták volna, mennyire rászolgált?!

* * *

A Kápolnay kastélyban lábbujjhegyen jártak fel, s alá a szolgák, s néha-néha besompolyogtak az öreg huszárhoz az előszobába egy szóra.

— Jobban van már a méltóságos úr? — kérdezte az inas suttogó hangon.

— Dehogyan van szegény; sehol nem találja helzét. Egyik szobából a másikba megy, éppúgy, akár három éve, mikor a párbajból hazajött.

— Baj, baj . . . Talán csak nem bomlott meg az esze?

— Még egyszer ki ne mond, mert jaj a fejednek! — Mondta a hűséges huszár indignált hangon. Ki innen!

Az inas ijedten szaladt ki; tudta hogy az öreg huszárral nem jó ellenkezni, mert mindig neki ad igazat a méltóságos úr.

Ha még egyszer ki találja lottyantani azt a szót az a frakkos, kigázolom a lelkét, ki én! . . . De már benézek, majd szólok hozzá valamit — dűnyögte a vén huszár, benyitva az ajtón.

A méltóságos úr sápadt arczán meglátzottak az átvirasztott, borzasztó éjszaka nyomai.

— Méltóságos úr! paran . . .

— Mit akar János? Nincs semmire szükségem, hagyjon magamra — kiáltotta indulatos hangon.

No, no, megyek — dűnyögte az öreg huszár kicsoszogva,

Kápolnay kinyitotta az ablakot, s kitekintett — Milyen gyönyörű nap van ma; szinte csalogatja az emberi ki a szabadba, a virágos rétre, mezőre! . . . Ó bizonyára a kertben sétál, a kis fiával . . . Most talán reám gondolt.

. . . Mit is gondolhat rólam, férje gyilkosáról! . . . Bizonyára azt, hogy legyek átkozott, örökre átkozott! . . . De nem . . . ezt ő nem fogja kívánni, hiszen ő olyan jószívű, ő olyan szelid, s talán meg is bocsájta nekem, hogy megzavartam özvegységének csöndes, nyugodtan folyó napjait, s hogy megbolygattam a már hegedő sebeket, melyek most kétszeres fájdalommal sajognak, mint akkor, midőn először mártottam kezemmel szívébe a szenvedés gyilkját!

Igen ő meg fog nekem bocsájítani, de fedelni nem fogja soha, s még az idő sem hozza magával az annyira várt boldogság, nyugalom perceit, mint azt a hiúábrándozásaiban képzeltem.

Eltűntek mind az ábrándképek, s a mi vissza maradt számomra, csak szomorú, fájó emlékezés! . . .

Végzet! mily gonoszúl dobtál oda a boldogtalanság karjaiba; elzárva előlem a javulás utját; nem engedted, hogy kár pótolhassam az özvegyet férjjelel, az árvát apával!

Oh! milyen szép lett volna ez álomvalónak! De vége mindennek, s még vonszolom magammal az élet nyögét, mely úgy sem hozhat nekem semmi örömet, boldogságot soha.

De nem bírok, most éppen nem bírok megválni az élettől, ha megjelenik előtem az ő angyal arca, azzal a jóságos tekintetével, biztató mosolyával, melylyel mintha még reményt is nyujtana. Pedig csak hiú ábránd, semmi más, hiszen azon kijelentéssel, hogy én vagyok a férje gyilkosa, el zártam magam elől a hozzá vezető utat!

Még sem tudom megadni magamat ez erkölcsi kényszernek; nem, nem! . . .

Irni fogok neki, s ő válaszolni fog bizonyára!

Leült íróasztalához és gondolkodott; majd rni kezdett, de a szöveg sehogysem tetszett neki.

Összetépte, s ujat kezdett; a toll igeesen sikamlott végig a papiroson.

Imádott asszonyom!

Meg fog nekem bocsájítani, hogy az írásra bátorságot vettem magamnak; talán a történet után kissé furcsának tűnhetik föl ez ön előtt, mégis megszereztem magamnak e kis örömet, hiszen minden búcsu nélkül hagytam el a kedves hajlékot, hová nem szabad többé visszatérnem. El kellett rohannom, mert, mikor sirni láttam, a szívem az sugta:

— Gyilkos, nem elég egy áldozat?! . . .

Nem akarom feleleveníteni az elmúltakat, csak még azt óhajtom megjegyezni, hogy gyűlöljön ezentúl is, mint a hogy gyűlölt ismeretlenül, hiszen most kétszerte nyomorultabb vagyok, mert reméltem is! Hogy mit? — arra meg fog felelni a szíve! . . .

Engedjen — ha többet nem, még egy kézsorítást, még egy utolsó isten hozzádot, legyen irgalmas irántam, hiszen én nagyon szerettem! . . .

Aláírta a nevét, s a borítékra a címet.

— János, János! . . .

— Parancsol, méltóságos úr?

— János bácsi, vigye el ezt a levelet! — mondta szelid hangon.

— Mindjárt elviszem.

— De csak neki adja át, özvegy Kaposynénak, s aztán megvárja a választ is. Siessen!

— Egy óra alatt itt leszek! — erősítgette János, aztán átvévén a levelet, elrohant.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Periratokat nem váltunk.

Budapest, decz. 10. (Saj. tud. távirata. A függetlenségi és 48-as párt egyesülési törekvései megtörttek az Eötvös-Justh-párt akadékoskodásán. Ugron Gábor, mikor megkérdezték mit csinál pártja Eötvösök legújabb nyilatkozatával csak annyit válaszolt: »Periratokat nem váltunk.« Ezzel vége van az egyezségi tárgyalásoknak.

A Károlyiak nem ünnepelnek.

Budapest, decz. 10. (Saj. tud. táv.) Gróf Károlyi Tibor, felszólította a család tagjait, hogy a Károlyiak összes мүkincsét állítsa ki a kiállításon; erre a felhívásra gróf Károlyi Sándor, a család egyik legérdekesebb tagja akként válaszolt, hogy a Bánffy-kormány alatt nem kíván részt venni semmiféle ünnepi manifesztációban.

Az osztrák-magyar kiegyezés.

Bécs, decz. 10. (Saj. tud. távirata.) A képviselőház mai ülésén kijelentette Bádeni gróf miniszterelnök, hogy a kormány a Magyarországgal kötendő kiegyezésnél meg fogja óvni Ausztria érdekeit, de soha sem helyezkedhetik az osztrák és magyar szélső pártjainak álláspontjára és hogy ezek ellen teljes tekintélyt fogja latba vetni.

Natalia Belgrád.

Belgrád, decz. 10. (Saját tud. táv.) Natalia a jövő kedden érkezik Belgrádba — Nataliát a szerb politikai viszonyokra való tekintettel Sándor király hívja haza, hogy tekintélyes befolyásával akadályozza meg a kormány és a haladópart küszöbön álló szétzúllását. Az ő feladata lesz, hogy a pártokat és egyeseket egymással kibékítsen, amit több ízben sikeresen már megtett.

A Szent László társulat ünnepe.

Budapest, decz. 10. (Saj. tud. táv.) A László-társulat ma este 6 órakor tartotta meg XXIX-dik közgyűlését a katolikus-kör disztermében. A közgyűlést megelőzőleg délelőtt ünnepi istentiszteletre gyűltek össze a társulat tagjai a Ferenczrendiek belvárosi templomában. Az istentisztelet után a Szent-István-társulat helyiségében választmányi ülés volt. A közgyűlésen nagy számban jelentek meg a társulat tagjai. Hat órakor Zichy Nándor gróf megnyitó beszéde után a küldöttség meghívja a közgyűlésbe a szomszéd teremben lévő Schlauch Lőrincz bibornokot, a társulat tiszteletbeli elnökét és Steiner Fülöp székesfehérvári püspököt, a társulat elnökét, kik ez alkalomból jöttek Budapestre. Steiner püspöki megnyitó beszéde után Németh Péter kuriai bíró felolvasta »Szent-László korrabeli törvényhozás« című értekezését, majd dr. Robitsek Ferencz plébános tartott előadást a bukovinai magyarokról tett látogatásáról.

Előadásában azon sajnós körülményről emlékezett meg, hogy a bukovinai magyarok nagyon elvannak hanyagolva a segélyezés dacára, mert alig van egynehány iskolájuk és templomuk. Magyar tanító is csak egy kettő van ott s a különböző nemzetiségek közé beékelte csángók magyarsága napról-napra veszélyeztetve van. Ezután Zichy Nándor gróf megemlékezett Venczel Antal esztergomi kanonokról, a ki 20 évig volt a társulat pénztárosa. A pénztári kimutatás szerint a társulat a múlt évben 7000 frtot adott ki jótékony célra. Az igazgató választmányba bevélasztattak: Krizsán Mihály papnöveldei aligazgató, Pokorny Mór és Glatz József hittanárok, Szentiványi Zoltán nagybirtokos, Felsmann József reáliskolai igazgató, Tomor Ferencz tanár. Elhatározták, hogy a társulat az idén is 2000 frankot küld a pápának Péter-fillér czimén. A közgyűlés Zichy Nándor gróf záróbeszédével végződött.

Futtaky Gyula halála.

Budapest, december 10. (Saját tud. táv.) Futtaky Gyula a »Bud. Corr.« ismert kiadója és szerkesztője hastifuszban elhunyt. Halálhírét öngyilkossággal komplikálták, de a való az, hogy három hét óta tifuszban szenvedett Futtaky s ez a betegség vetett véget a 40-45 éves embernek. Futtaky nem is egyéniség, hanem typos volt, amelyet egész Magyarország ismert. Végig szolgálta az összes kormányokat Tiszától Bánffyig, a kormányok felhasználták mindenre s ő is felhasználta a kormányokat. Abból a könyvatosból, melyben a kormány adta az ő tollával tudtul szándékait s mint czáfoló apparátust használt, tudott harmincezer forintnál nagyobb évi jövedelmet csinálni. Bank és kormány szubvencziókat halmozott maga körül, csak a nyáron leplezte le az ellenzéki sajtó, hogy még a budapesti hadtestparancsnok is évi négy ezer forintig adófizetője Futtakynak. Úgyes ujságíró volt, tolokodása közmondássá vált. Pályáját a »Pester Correspondenz«-nél kezdte, ez a könyvatos elcsenevezett, mert Futtaky magához tudta annak ragadni minden összekötését és szubvenczióját. Nem rég elvált második feleségétől, egy hónappal ezelőtt nősült harmadszor. Futtaky halálával talán megszűnik a »Bud. Tud.« is és a lapok valószínűleg más módját keresik meg annak, hogy a kormány szándékairól értesüljenek.

Az osztálysorsjáték nyereményei.

Budapest, decz. 10. (Saj. tud. távirata.) Az osztálysorsjáték húzásának negyedik napja ma volt. Nagyobb nyereményeket nem húztak ki. A nyeremények, pontos sorrendben a következők:

6000 koronát nyert
97612.

2000 koronát nyertek:
33006, 35029, 72261, 84594, 3858, 23324, 38210, 57569, 73002.

1000 koronát nyertek:
3851, 20748, 73264, 80610, 4733, 7097, 9750, 33367, 56651, 59753, 67671, 78867.

Közgazdaság.

A nagyváradai sertésvásár korlátozása. Ugy látszik, a földmivelési miniszternek még nem volt elég, hogy Nagyvárad két országos vásárát betiltotta s ezáltal mintegy 20,000 frt kárt okozott a városi pénztárnak, ennél még többet pedig a lakosságnak. Nagyváradon nem volt s most sincs nyoma sem a sertésvásárnak s most ismét korlátozza a miniszteri bölcsesség az e héten tartandó nagyváradai sertésvásárt. Tegnap a következő táviratot küldte a miniszter Sal Ferencz polgármesterhez:

Polgármester

Nagyvárad.

December 13-iki nagyváradai vásárról sertéseknek Győrbe szállítását megtiltom. Közölje ezt az érdekeltekkel.

Földmivelésügyi miniszter.

A polgármesteri hivatal azonnal intézkedett a basa rendeletének közhírré tétele iránt.

Szeszgyárak a gazdák ellen.

Minden összesküszik a szegény magyar gazda ellen.

Tegnap a budapesti malmok kartelljéről emlékeztünk meg, ma az ottani szeszgyárak kartelljéről adhatunk hírt.

Laptársunk a »M. O.« e tárgyában a következőket írja.

Nemcsak a malmok csinálnak olyan elítélendő üzleti politikát, amely a magyar gazda érdekeit mélyen sérti és mezőgazdaságunkat igen nagy veszélylyel fenyegeti, hanem — szakértő forrásból kapott értesülésünk szerint — a fővárosi szeszgyárosok is.

A fővárosban ésközvetetlen környékén tudvalevőleg három nagy szeszgyár működik: Grünwald és társáé, Linczer és társáé és Egyedi Lajosé. Ez a három gyár nem elégedve meg azzal, hogy a kedvezőtlen gabonaárak következtében amugyis potom áron szerzik be kukorica-készletüket — kartellt kötött a gazdák ellen s a szabad versenyyel ónikus ellentétben megegyezett aziránt, hogy a piaci árnál átlag egy fél forinttal kevesebbet fizet az új tengeriért. És ezt az egyezséget ritka egyértelműséggel betartják.

Az új tengeri bevásárlási ára még Pancsován 3.30—3.40 frt, N-Becsereken 3.40—3.50, Temesváron 3.40—3.50 Ujvidéken 3.45—3.50, N-Váradon pedig 4 frt. A három kartellirozott szeszgyár, tudja azt, hogy Kőbánya részéről még nincs szükséglet, a kis hozatalok dacára teljesen egészséges minőségű tengeriért Budapestben 3.50 frtnál többet nem fizet, holott gyéren jelentkező más vevők szívesen veszik meg 3.90—4.— frton a tengerit.

Ez esetben a gyáros urak még csak nem is panaszkodhatnak veszteséggel járó üzemi miatt. A szeszüzlet menete ugyanis javul, az árak magasak. Ellenben országsszerte csodálják a tengeri árának rendkívüli olcsóságát és az árak további leszorítását czélzó törekvések nagyon sulyosan érik a gazdaközöniséget.

Joggal elvárhatjuk a mérvadó tényezőktől, hogy mihamarabb módjukban lesz az állam számos kedvezményeivel elhalmozott szesz iparosok terrorizmusával szembeszállni és őket a közérdeknek megfelelő, bátran mondhatjuk: tisztességes eljárásra szoritani. Elvégre is be kell látni a malmoknak, szeszgyáraknak és czukorgyáraknak, hogy ez iparvállalatok nem önmagukért élvezik az állam kedvezményeit és támogatását, hanem igenis azért, hogy a mezőgazdaság igényeinek kielégítésével az ország gazdaságának összességét szolgálják.

Hitelszövetkezetek kongresszusa. Az ország 176 hitelszövetkezetének megbizottai tartottak vasárnap kongresszust, hogy foglalkozzanak a reájuk sérelmes törvényjavaslattal, a melyet a hitelszövetkezetek reformálása tárgyában, terjesztenek a törvényhozás elé. A kongresszus elnöknek Hegedüs Sándor országos képviselőt, alelnöknek Mauthner Adolfot és Zádor Lajost választotta. Dr. Karácsonyi Lipót

előadó ismertette ezután a törvényjavaslatot. Kifogásolta, hogy az megnehezíti a szövetkezetek alakulását és anyagi garancziák helyett személyeseket követel. A területi korlátozást, a tagok szavazatának meghatározását tartja főképen sérelmesnek. Makkfalvay Géza és mások felszólása után elfogadták az előadó javaslatait s azokat beveszik a memorandumba. Szántó Sámuel tanár referált még a javaslatnak a kölcsönös segítő egyesületeket érintő szakaszairól, a melyeknek módosítását követeli. A kongresszus Szántó javaslatait is felhasználja a memorandum szerkesztésénél, a mivel a tizenöttagu intéző bizottságot bizták meg.

Biharmegyei gazdasági egyesület.

220—895 sz.

Felhívás Biharmegye Gazdaközöniségéhez!

Wertheimstein Alfréd, Lakatos Antal, Schwartz Ferencz és Veiszlovich Gyula sertéstenyésztő gazdáink javaslatot terjesztettek be egyletünkhöz, melyben kérték, hogy indítsunk mozgalmat Budapest fő és szék város közelében egy sertés veszteglő telep felállítására valamint Kőbánya decentralizálására érdekében. Ennélfogva egyletünk e nagyfontosságú kérdések tárgyalására e hó 12-én azaz csütörtök délután 3 órakor a megyeház kistermében értekezletet tart, melyre Biharmegye összes gazdaközöniségét, valamint az érdeklődőket tisztelettel meghívjuk.

N-Várad 1895 Decz 10.

Szabó József

biharmegyei gazdasági egyleti elnök.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. december 10.

Budapest, december 10. I. Készárüzlet. Buzát ma mérsékelten kínáltak, a vételkedv kedvező volt és nyugodt irányzat mellett 20000 q. hazai buza kelt el, olcsóbb árakon vásároltak.

Tiszavidéki 200 q. 82 k. 7.10 frton.

Idegen buzákból ma nem volt forgalom.

Rozs irányzata csökkent, ára 6.20 frt.

Tengeri és árpa irányzata nyugodt és csekély forgalom

Zab irányzata csöndes. Elkelt 100 q. 6.27 frton.

II. Határidőzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért 1 1/2 centes áremelkedést jelentett minek folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 2—3 krral javultak.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.89—6.93 frt, rozs tavaszra 6.18—6.23 frt, tengeri 1896. máj.—juniusra 4.47—4.49 frton, zab tavaszra 6.9—6.11 frt, káposzta-repcze szeptemberre 10.75—10.80 frton.

Zárlatkor maradtak: buza őszre 7.11—7.13 frt, buza tavaszra 6.92—6.93 frt, rozs őszre 5.33—5.35 frt, rozs tavaszra 6.15—6.16 frt, tengeri október—novemberre 6.60—6.75 frt, tengeri 1896. május—juniusra 4.48—4.50 frt, zab őszre 5.75—5.77 frt, zab tavaszra 6.10—6.12 frt, káposzta-repcze szeptemberre 10.75—10.85 frt.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, decz. 10. Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56—57 kr.; közép: 54—57 kr.; Fialat nehéz: 54—55 kr.; Fialat közép: 54—55 kr.; Fialat könnyű: 00—00 kr.; Szerbiai nehéz: 53—54 kr.; közép: 53—54 kr.; könnyű: 00—00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. december 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	121.—
Magyar koronajárdék	—	—	—	98.70
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	123.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	97.—
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	98.25
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	154.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	141.—
Oszták járadék papírban	—	—	—	100.—
Oszták járadék ezüstben	—	—	—	100.—
Oszták járadék aranyban	—	—	—	120.75
Oszták korona járadék	—	—	—	100.—
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	148.—
Oszták-magyar bankrészevény	—	—	—	1020.—
Magyar hitelbank részevény	—	—	—	438.—
Oszták hitelintézet részevény	—	—	—	572.75
Oszták-magyar államvasuti részevény	—	—	—	365.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	967.—
Német birodalmi márka	—	—	—	39.55
London vista	—	—	—	122.—
Paris vista	—	—	—	43.35
20 márkás arany	—	—	—	11.91

Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.